

Decizia nr. 11/ 16 aprilie 2018

Emitent: Înalta Curte de Casație și Justiție

Publicată în: Monitorul Oficial nr.430 din 21 mai 2018

Dosar nr. 3.547/1/2017

Gabriela Elena Bogasiu	- vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Lavinia Curelea	- președintele delegat al Secției I civile
Eugenia Voicheci	- președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	- președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Mirela Sorina Popescu	- președintele delegat al Secției penale
Elena Floarea	- judecător la Secția I civilă
Carmen Georgeta Negrilă	- judecător la Secția I civilă
Florentin Sorin Drăguț	- judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	- judecător la Secția I civilă
Andreia Liana Constanda	- judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	- judecător la Secția I civilă
Veronica Magdalena Dănăilă	- judecător la Secția a II-a civilă
Ileana Izbela Dolache	- judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	- judecător la Secția a II-a civilă
Mărioara Isailă	- judecător la Secția a II-a civilă
Tatiana Gabriela Năstase	- judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie	- judecător la Secția a II-a civilă
Mona Magdalena Baciu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ana-Hermina Iancu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Laura-Mihaela Ivanovici	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cristian Daniel Oana	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Rodica Florica Voicu	- judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Lavinia Valeria Lefterache	- judecător la Secția penală
Silvia Cerbu	- judecător la Secția penală

Completul competent să judece recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 3.547/1/2017 este constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 27² alin. (2) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare (Regulamentul).

Ședința este prezidată de doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Antonia Constantin.

La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Elena Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27³ din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov referitor la următoarea problemă de drept: "dacă în interpretarea dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, efectele suspendării executării silite prin poprirea înființată asupra conturilor bancare se întind numai asupra obligațiilor ce revin terțului poprit în ce privește sumele cu scadență viitoare, existente la data adresei de înființare

a popririi, sau și asupra sumelor ce reprezintă încasări viitoare, ulterioare suspendării, care nu existau la data adresei de înființare a popririi".

Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul recursului în interesul legii, precum și cu privire la faptul că la dosar au fost depuse hotărâri definitive contradictorii pronunțate de instanțele judecătorești, raportul întocmit de judecătorii-raportori, precum și punctul de vedere al procurorului general.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, acordă cuvântul doamnei procuror Antonia Constantin asupra recursului în interesul legii.

Doamna procuror Antonia Constantin solicită admiterea recursului în interesul legii promovat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și pronunțarea unei hotărâri de unificare a practicii. Rezumând orientările jurisprudențiale diferite, învederează că procurorul general apreciază ca fiind în litera și spiritul legii opinia conform căreia nu sunt supuse indisponibilizării sumele viitoare, ulterioare suspendării, care nu existau la data înființării popririi. Concluzia rezultă din analiza făcută pe trei paliere, respectiv: efectul general al suspendării executării silite; efectul general raportat la specificul popririi, ca formă de executare silită indirectă, cu o configurație juridică proprie și natură juridică mixtă - de act de conservare și act de executare și raportarea concluziei intermediare ce se desprinde din primele două analize la specificul popririi asupra sumelor de bani din conturile bancare, dat fiind că, în acest caz, pot face obiect al urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al contului, cât și încasările viitoare, în limitele legii.

Astfel, raportându-se la obiectul urmăririi silite prin poprire a sumelor de bani aflate în conturile bancare și luând în considerare și distincția dintre efectul virtual și efectul concret al indisponibilizării, a concluzionat că pe durata suspendării executării se menține indisponibilizarea concretă a soldului provizoriu creditor al contului bancar deschis de debitorul poprit la terțul poprit, astfel cum acest sold se înfățișa la momentul suspendării executării. În privința încasărilor viitoare, se distinge între efectul virtual al indisponibilizării, care se produce la data înființării popririi, și efectul concret al indisponibilizării, care se produce pe măsură ce sumele sunt încasate, contul fiind creditat cu acestea. Din perspectiva acestor din urmă sume interesează efectul ex nunc al suspendării executării. Astfel, după suspendarea executării, sumele care intră în cont nu pot fi indisponibilizate, ci rămân la dispoziția debitorului, care poate dispune liber de ele, terțul poprit fiind obligat să le elibereze debitorului ori să le gestioneze conform dispoziției acestuia, în calitate de titular al contului.

În concluzie, în interpretarea dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, sumele existente la data suspendării executării în contul bancar curent al debitorului poprit rămân indisponibilizate, iar sumele viitoare ce alimentează contul după suspendarea executării silite sunt disponibile.

Doamna judecător Gabriela Elena Bogasiu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

1. La data de 6 decembrie 2017, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii privind problema de drept enunțată anterior.

2. Recursul în interesul legii a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție, formându-se Dosarul nr. 3.547/1/2017, cu termen de soluționare la 16 aprilie 2018.

3. Ulterior, prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 11 din 25 ianuarie 2018, s-a dispus atașarea la acest dosar a memoriului formulat de petenta bancă comercială, adresat Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, referitor la sesizarea cu recurs în interesul legii vizând aceeași problemă de drept.

II. Obiectul recursului în interesul legii

4. Din cuprinsul cererii de declanșare a acestui mecanism de unificare a practicii judiciare, formulate potrivit prevederilor art. 514 din Codul de procedură civilă de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, rezultă că în practica instanțelor de judecată nu ar exista un punct de vedere unitar cu privire la modul de interpretare și aplicare a dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, referitor la întinderea efectelor suspendării executării silite prin poprirea înființată asupra conturilor bancare, respectiv dacă sunt indisponibilizate toate sumele viitoare ce alimentează contul debitorului deschis la terțul poprit, indiferent dacă existau sau nu la data suspendării, ori nu intră sub incidența măsurii indisponibilizării încasările viitoare, ulterioare suspendării, care nu existau în contul debitorului poprit la data înființării popririi.

III. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

5. Înalta Curte de Casație și Justiție este chemată să interpreteze, în vederea aplicării unitare, următoarele prevederi legale:

Codul de procedură civilă

Art. 784. - "(1) Din momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite. De la indisponibilizare și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel."

IV. Examenul jurisprudențial

6. Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a constatat existența practicii neunitare în privința problemei de drept ce face obiectul sesizării cu recurs în interesul legii, astfel:

7. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că nu sunt supuse indisponibilizării sumele viitoare, ulterioare suspendării, care nu existau la data înființării popririi.

În acest sens, Curtea de Apel Oradea a comunicat opinia majoritară a judecătorilor, potrivit căreia, după suspendarea executării silite prin poprire bancară, toate sumele care alimentează contul bancar ulterior acestui moment, adică atât cele care existau la data adresei de înființare a popririi, dar aveau o scadență viitoare ce s-a împlinit după suspendarea executării silite, cât și încasările viitoare, care nu existau la data adresei de înființare a popririi, devin libere, deci scapă atât efectului indisponibilizării, cât și celui al executării silite. În sprijinul acestei opinii s-au anexat încheierile nr. 4.313 din 7 iunie 2017, nr. 6.135 din 20 septembrie 2016 și nr. 6.572 din 3 octombrie 2016, pronunțate de Judecătoria Oradea.

Aceeași opinie a fost exprimată și de Curtea de Apel Bacău.

8. Într-o altă orientare jurisprudențială s-a susținut că indisponibilizarea se menține și pentru sumele viitoare, intrate în cont ulterior suspendării executării silite, opinie susținută teoretic de curțile de apel Alba Iulia, Ploiești și Pitești.

Astfel, s-a arătat că suspendarea executării silite lipsește de efecte poprirea numai sub aspectul obligației terțului poprit de a consemna sumele respective, nu și în ceea ce privește obligația de a le indisponibiliza; sumele de bani intrate în conturile debitorului în perioada suspendării executării silite, precum și creanțele cu scadență în această perioadă, deși nu vor putea fi consemnate la dispoziția executorului judecătoresc, sunt supuse indisponibilizării și nu pot face obiectul niciunei plăți sau altei operațiuni care le-ar putea diminua.

În acest sens s-au depus: Încheierea nr. 6.110 din 3 decembrie 2014 a Judecătorei Alba Iulia, deciziile nr. 310/A din 7 aprilie 2015 și nr. 1.202/A din 9 decembrie 2016 ale Tribunalului Hunedoara - Secția I civilă, Sentința civilă nr. 939 din 5 septembrie 2017 și Încheierea din 12 ianuarie 2017 ale Judecătorei Râmnicu Sărat.

9. Opinii divergente au fost exprimate la nivelul curților de apel Iași, Târgu Mureș, Suceava, Timișoara, Galați, Constanța, București și Brașov, la nivel teoretic fiind îmbrățișate ambele opinii.

a) În favoarea primei orientări jurisprudențiale s-a pronunțat Judecătoria Târgu Mureș printr-o încheiere din 14 noiembrie 2016, atașată, precum și prin hotărârile menționate alăturat acesteia, extrase de pe portalul instanței.

b) În sensul celei de-a doua orientări s-au pronunțat Judecătoria Reghin prin sentințele civile nr. 872 din 7 iulie 2016 și nr. 1.234 din 28 octombrie 2016, precum și Judecătoria Galați - Secția civilă prin încheierile din 17 mai 2017 și nr. 289 din 14 aprilie 2017.

Din practica judiciară transmisă de Curtea de Apel Târgu Mureș se constată că în cadrul aceleiași curți există practică neunitară (judecătoriile Târgu Mureș și Reghin).

V. Jurisprudența Curții Constituționale

10. Dispozițiile art. 784 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate până în prezent.

11. Instanța de contencios constituțional s-a pronunțat însă asupra excepțiilor de neconstituționalitate vizând prevederile art. 457 alin. 2 teza a doua din Codul de procedură civilă de la 1865, cu un conținut asemănător textului din noua reglementare procesual civilă, a căror interpretare și aplicare au generat o soluționare diferită de către instanțele judecătorești prin hotărâri definitive.

12. Astfel, Curtea a reținut că din interpretarea dispozițiilor art. 457 alin. 2 din Codul de procedură civilă de la 1865 rezultă că în cazul debitorului titular de conturi bancare, la cererea creditorului, poprirea se înființează asupra sumelor existente și viitoare, acestea fiind indisponibilizate numai în limita necesară realizării creanței. Prin această măsură este anihilată reaua-credință a debitorului care refuză să execute voluntar o obligație certă, lichidă și exigibilă, ce constituie titlu executoriu.

13. Referitor la susținerea potrivit căreia pe perioada suspendării executării silite nu încetează și măsura popririi, Curtea a constatat că rațiunea introducerii acestei sintagme, astfel cum rezultă și din expunerea de motive a Legii nr. 459/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă, este aceea de a fluidiza raporturile juridice născute între creditor, debitor și terțul poprit. De asemenea, a reținut că textul precizează în terminis că indisponibilizarea sumelor existente la data sesizării băncii și până la achitarea integrală a obligațiilor este extinsă și pe perioada suspendării executării silite prin poprire, tocmai pentru a nu zădărnici recuperarea sumelor aferente titlului executoriu. Acestea vor fi doar indisponibilizate pe perioada suspendării executării silite.

14. Poprirea pe conturi este un act de executare efectuat în cadrul executării silite, care poate fi desființat doar de instanță, prin contestația la executare. Suspendarea executării are drept consecință neefectuarea pe viitor, pe o perioadă de timp determinată, a altor acte de executare, respectiv distribuirea sumelor indisponibilizate. În situația în care executarea silită se face prin poprire, sumele aflate în conturile bancare rămân indisponibilizate, ele nefiind distribuite creditorilor pe perioada suspendării executării.

15. În acest sens s-au pronunțat decizii de respingere a excepțiilor de neconstituționalitate invocate. Exemplificativ, menționăm deciziile Curții Constituționale nr. 1.280 din 29 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 907 din 21 decembrie 2011; nr. 9 din 18 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 115 din 4 februarie 2005; nr. 1.524 din 18 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 82 din 1 februarie 2011; nr. 1.273 din 29 septembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 899 din 19 decembrie 2011; nr. 266 din 22 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 413 din 21 iunie 2012 etc.

VI. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului

16. Nu au fost identificate hotărâri relevante pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la problema de drept soluționată neunitar de instanțele judecătorești naționale; cu toate acestea, pot fi menționate hotărârile pronunțate în cauze în care chestiunea dispunerii măsurii înființării popririi și, consecutiv, cea a desființării popririi, urmată de închiderea conturilor sau lichidarea disponibilităților bănești ale debitorului (operațiuni ce au ca efect nerealizarea creanței creditorului), au fost analizate în ansamblul circumstanțelor particulare ale litigiului derulat în fața instanțelor naționale, din perspectiva dispozițiilor art. 6 alin. (1) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (Convenția) atât sub aspectul duratei rezonabile a procedurii (criteriul comportamentului autorităților competente), cât și sub aspectul neexecutării unei sentințe definitive, executarea hotărârii judecătorești fiind considerată în mod constant de instanța europeană ca făcând parte integrantă din "proces" - Hornsby împotriva Greciei, Hotărârea din 19 martie 1997, paragraful 40; Immobiliare Saffi împotriva Italiei, paragraful 63, etc.

17. Cu titlu exemplificativ, în sensul celor anterior menționate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în Cauza Kocsis împotriva României, Hotărârea din 20 decembrie 2007, paragraful 113, a reținut: "În măsura în care Guvernul invocă insolvabilitatea societății debitoare în speță (a se vedea paragrafele 100 și 101 de mai sus), Curtea consideră că această susținere nu este aceeași cu poziția tribunalului, exprimată în hotărârea sa din 23 februarie 2005 și potrivit căreia era posibilă recuperarea creanței, ținând cont de puterile executorului judecătoresc de a lua o decizie de poprire asupra conturilor societății și în măsura în care aceasta din urmă efectuase plăți în beneficiul altor creditori pentru o sumă mult mai mare", concluzia Curții fiind aceea că autoritățile nu au asistat suficient reclamantul în demersurile sale în vederea executării sentinței (paragraful 123 din aceeași hotărâre).

18. Tot cu prilejul analizării unei pretinse încălcări a art. 6 alin. (1) din Convenție din perspectiva neexecutării unei hotărâri definitive, în Cauza I.D. împotriva României, Hotărârea din 23 martie 2010, în paragraful 33, Curtea a reținut: "(...) Trebuie să se observe că, în timp ce hotărârea din 16 mai 2003 a dispus deblocarea conturilor societății M. în aceeași zi în care aceasta a sesizat instanța, au trecut mai mult de 4 luni până la anularea acestei hotărâri într-un recurs care ar fi trebuit judecat «de urgență». Între timp, societatea M. își golise și închisese conturile bancare, făcând să fie zadarnice demersurile ulterioare ale reclamantului și ale executorului judecătoresc pentru reînnoirea procedurii de poprire a conturilor societății."

19. Pe de altă parte, în paragraful 35 din hotărârea anterior menționată, s-a apreciat: "Având în vedere cele de mai sus și reamintind că autoritățile competente au sarcina de a acționa în mod eficient și prompt pentru a nu favoriza organizarea insolvenței de către debitori (a se vedea, mutatis mutandis, Cauza Schrepler împotriva României, paragraful 32, Hotărârea din 15 martie 2007), Curtea apreciază că instanțele interne sesizate cu executarea hotărârii din 30 octombrie 2002 nu au luat măsuri adecvate și suficiente pentru a-l asista pe reclamant în demersurile sale de executare silită. Aplicarea contrară legii a unei ordonanțe președințiale în cazul executării silite și erorile de procedură care au întârziat procedura pentru clarificarea situației bunurilor societății M., erori de care sunt responsabile autoritățile, au permis societății debitoare să își închidă conturile bancare având ca efect pierderea unei șanse reale a reclamantului de a-și recupera creanța (a se vedea, mutatis mutandis, Cauza Deordiev și Deordiev împotriva Moldovei, paragraful 32, Hotărârea din 16 octombrie 2007)."

VII. Doctrina în materie

20. În doctrină, problema efectelor suspendării executării silite prin poprirea înființată asupra conturilor bancare a făcut obiect al analizei atât sub imperiul Codului de procedură civilă de la 1865, cât și în noua reglementare.

21. Astfel, cu referire la chestiunea întinderii popririi în raport cu creanțele cu scadență viitoare sau cu sumele de bani care intră în contul sau în conturile poprite după data la care este suspendată executarea silită, s-a apreciat că aceste sume, respectiv aceste creanțe, scapă incidenței popririi.

22. Alți autori au opinat că, pornind de la înțelegerea exactă a rațiunii și a mecanismului indisponibilizării produse prin înființarea popririi, corelat cu semnificația măsurii suspendării în cadrul demersului execuțional, trebuie reținut că este exclus ca, în perioada executării silite, terțul poprit (instituția de credit) să procedeze la indisponibilizarea efectivă a sumelor care au alimentat contul poprit după intervenirea suspendării, acesta fiind obligat să dea curs solicitărilor debitorului (titular al contului poprit) privind decontarea documentelor de plată primite, debitarea contului și acceptarea oricăror plăți din acest cont, în măsura în care aceste operațiuni privesc sume care au alimentat contul debitorului ulterior momentului suspendării executării silite.

23. A fost exprimată și opinia potrivit căreia debitorul urmărit va putea beneficia de sumele ce creditează contul ulterior momentului în care beneficiază de suspendarea executării silite.

24. Pe de altă parte, s-a arătat că suspendarea executării silite prin poprire și în reglementarea anterioară, dar și în prezent, nu presupune și deblocarea sumelor de bani indisponibilizate în mod legal de către executorul judecătoresc.

25. Referindu-se le efectele suspendării executării silite prin poprire, există și autori care au indicat și pentru procedura de drept comun (executarea silită derulată potrivit regulilor din Codul de procedură civilă) soluția pentru care legiuitorul a optat în cuprinsul Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 207/2015), în art. 233 alin. (4): "Suspendarea executării silite prin poprire bancară are ca efect încetarea indisponibilizării sumelor viitoare provenite din încasările zilnice în conturile în lei și în valută, începând cu data și ora comunicării către instituțiile de credit a adresei de suspendare a executării silite prin poprire."

26. Trebuie precizat că există și opinii contrare celor anterior menționate, potrivit cărora efectul indisponibilizator al popririi se menține și pe timpul cât executarea este suspendată, indiferent de felul suspendării (legală, voluntară sau judecătorească). În acest sens s-a arătat că dispozițiile art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă au generat nelămuriri în practică în ceea ce privește conduita pe care ar trebui să o adopte terțul poprit (în special instituțiile de credit) cu privire la sumele de bani intrate în contul debitorului pe durata suspendării. Concluzia acestor autori a fost că indisponibilizarea se referă, în acest caz, la bunuri și venituri în general, adică se extinde de drept, chiar și în perioada suspendării, și asupra sumelor și bunurilor apărute în acest interval. În schimb, este pe deplin acceptabilă precizarea făcută de unii practicieni în sensul că, dacă sumele de bani ori bunurile apărute pe perioada suspendării, cumulate cu cele deja indisponibilizate, dacă este cazul, acoperă integral suma pentru care măsura indisponibilizării a fost dispusă, pentru ceea ce depășește această valoare terțul poate elibera sumele sau bunurile direct către debitor, fără a se teme de vreo sancțiune din partea creditorului.

VIII. Opinia Colegiului de conducere al Curții de Apel Brașov

27. Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a comunicat doar că punctul de vedere al Secției civile a Curții de Apel Brașov este în sensul primei orientări jurisprudențiale, curțile de apel neavând competență în această materie.

IX. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

28. Procurorul general a apreciat că orientarea jurisprudențială potrivit căreia nu sunt supuse indisponibilizării sumele viitoare, ulterioare suspendării, care nu existau la data înființării popririi, este în litera și spiritul legii.

29. Astfel, raportându-se la obiectul urmăririi silite prin poprire a sumelor de bani aflate în conturile bancare și luând în considerare și distincția dintre efectul virtual și efectul concret al indisponibilizării, a concluzionat că pe durata suspendării executării se menține indisponibilizarea concretă a soldului provizoriu creditor al contului bancar deschis de debitorul poprit la terțul poprit, astfel cum acest sold se înfățișa la momentul suspendării executării. În privința încasărilor viitoare, se distinge între efectul virtual al indisponibilizării, care se produce la data înființării popririi, și efectul concret al indisponibilizării, care se produce pe măsură ce sumele sunt încasate, contul fiind creditat cu acestea. Din perspectiva acestor din urmă sume interesează efectul ex nunc al suspendării executării.

30. În acest sens, după suspendarea executării, sumele care intră în cont nu pot fi indisponibilizate, ci rămân la dispoziția debitorului, care poate dispune liber de ele, terțul poprit fiind obligat să le elibereze debitorului ori să le gestioneze conform dispoziției acestuia, în calitate de titular al contului și în virtutea raporturilor de mandat, prin plăți, viramente, debitări.

31. Aceasta deoarece, pe de o parte, în privința acestor sume, măsura indisponibilizării nu s-a consumat prin recepționarea adresei de poprire, deci nu se poate vorbi despre o indisponibilizare consumată, efectivă, în ființă, la data suspendării, în sensul art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă, și nici de bunuri indisponibilizate până la acest moment; pe de altă parte, după suspendarea executării, toate obligațiile terțului poprit sunt suspendate. Logic, suspendarea vizează și obligația de indisponibilizare a sumelor de bani viitoare care intră în cont ulterior suspendării, de vreme ce acest incident procedural presupune oprirea tuturor actelor specifice formei respective de executare, nefiind permisă efectuarea niciunui act de executare silită, nici de indisponibilizare, nici de consemnare și nici de plată la dispoziția creditorului poprit, suspendarea vizând executarea silită prin poprire în toate aceste componente.

32. Această concluzie, susținută prin argumente de interpretare logică și sistematică a legii, este consacrată normativ în privința executării silite a creanțelor fiscale prin art. 233 alin. (3) - (6) din Legea nr. 207/2015. Or, din perspectiva interpretării teleologice, cu greu ar putea fi găsită o justificare pentru care legiuitorul ar fi stabilit, în privința efectelor suspendării executării, un regim mai defavorabil creditorului fiscal decât celui civil, de vreme ce regimul acordat în general creditorului fiscal este mai avantajos decât cel al creditorului civil.

33. Pentru toate aceste considerente, a apreciat că, în interpretarea dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, sumele existente la data suspendării executării în contul bancar curent al debitorului poprit rămân indisponibilizate, iar sumele viitoare ce alimentează contul după suspendarea executării silite sunt disponibile.

X. Opinia judecătorilor-raportori

34. Judecătorii-raportori, constatând îndeplinite condițiile de admisibilitate a recursului în interesul legii prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, au apreciat că, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, suspendarea urmăririi silite prin poprire (bancară) nu antrenează obligația terțului poprit (instituției de credit) de a indisponibiliza și încasările, în contul debitorului poprit, ulterioare suspendării.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

35. Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorii-raportori și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

Asupra admisibilității recursului în interesul legii

36. Potrivit dispozițiilor art. 515 din Codul de procedură civilă: "Recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii."

37. Din cuprinsul textului de lege citat rezultă următoarele condiții care trebuie îndeplinite pentru ca recursul în interesul legii să fie admisibil: sesizarea să aibă ca obiect o problemă de drept; această problemă de drept să fi fost dezlegată diferit de instanțele judecătorești; dovada soluționării diferite să se facă prin hotărâri judecătorești definitive, iar hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

38. Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât în practica instanțelor judecătorești nu există un punct de vedere unitar cu privire la efectele înființării popririi bancare în perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, respectiv cu privire la sumele cu scadențe succesive sau încasările viitoare, după momentul suspendării.

39. Astfel, unele instanțe au apreciat că sumele ce alimentează contul bancar al debitorului poprit, ulterior momentului suspendării urmăririi silite prin poprire, devin disponibile, în timp ce alte instanțe judecătorești au apreciat că și după momentul suspendării executării terțului poprit este ținut să indisponibilizeze sumele ce alimentează contul bancar al debitorului poprit.

40. Se apreciază că este îndeplinită și cea de-a treia condiție de admisibilitate, prevăzută de art. 515 din Codul de procedură civilă, care impune ca dovada soluționării diferite a problemei de drept care face obiectul sesizării să se facă prin hotărâri definitive.

41. În acest sens se constată că titularul sesizării - Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov -, având legitimare procesuală activă în temeiul art. 514 din Codul de procedură civilă, a atașat actului de sesizare hotărâri judecătorești cuprinzând soluțiile jurisprudențiale neunitare, pronunțate în cuprinsul unor cereri de lămurire a dispozitivului unor hotărâri prin care s-au încuviințat cereri de încuviințare a suspendării provizorii a urmăririi silite mobiliare - prin care s-a solicitat interpretarea efectelor hotărârii de suspendare provizorie față de măsura înființării popririi, în sensul de a se lămuri dacă după suspendare operează sau nu indisponibilizarea în continuare a sumelor ce alimentează contul bancar al debitorului - și, respectiv, hotărâri pronunțate în soluționarea unor cereri de validare a popririi, în cadrul cărora acest efect al suspendării urmăririi silite prin poprire a fost analizat pe cale incidentală.

42. Anexele ce însoțesc actul de sesizare fac dovada îndeplinirii condiției formale ca hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

43. Prin urmare, recursul în interesul legii este admisibil.

Asupra fondului sesizării:

44. Dispozițiile art. 784 din Codul de procedură civilă, a căror interpretare și aplicare au generat practică neunitară, prevăd: "(1) Din momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite. De la indisponibilizare și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Când se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor.

(3) Indisponibilizarea se întinde și asupra fructelor civile ale creanței poprite, precum și asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi.

(4) Prin efectul indisponibilizării, plata sau cesiunea creanței poprite nu va fi opozabilă creditorului poprit. De asemenea, nu pot fi opuse creditorului poprit actele de dispoziție de orice fel făcute ulterior înființării popririi de debitorul poprit asupra bunurilor poprite.

(5) Poprirea întrerupe prescripția nu numai cu privire la creanța poprită, dar și în ceea ce privește creanța pentru acoperirea căreia a fost înființată.

(6) Indisponibilizarea sumelor de bani sau a bunurilor mobile poprite nu va înceta decât dacă debitorul consemnează, cu afecțiuni specială, toate sumele pentru acoperirea cărora a fost înființată poprirea, la dispoziția executorului judecătoresc, în condițiile prevăzute la art. 721. Debitorul va înmâna recipisa de consemnare executorului judecătoresc, care îl va înștiința de îndată pe terțul poprit. (...)"

45. Pentru o mai bună înțelegere a textului citat este necesar a se contura contextul în care această normă operează.

46. Potrivit doctrinei, poprirea executorie este acea formă de executare silită indirectă prin care creditorul urmărește sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile corporale pe care o terță persoană le datorează debitorului urmărit. Poprirea constă în indisponibilizarea sumelor de bani, a titlurilor de valoare și a altor bunuri mobile corporale în mâinile terțului debitor al datornicului urmărit și în obligarea acestuia de a plăti direct creditorului urmărit ceea ce datorează creditorului său (debitorul urmărit).

47. Fundamentul popririi constă nu numai în garanția comună a creditorilor chirografari asupra patrimoniului debitorului lor, consacrată de art. 2.324 din Codul civil (la fel ca pentru celelalte forme de executare silită indirectă), ci și în acțiunea oblică pusă la îndemâna creditorilor de art. 1.560 din Codul civil.

48. Din acest punct de vedere s-ar putea considera că poprirea ar presupune două etape abstracte: aducerea creanței din patrimoniul terțului poprit în patrimoniul debitorului poprit, iar apoi urmărirea silită a sumei respective.

49. Prin urmare, poprirea executorie are ca premisă existența unui titlu executoriu și poate avea trei faze: înființarea popririi, executarea ei de către terțul poprit și, uneori, validarea popririi, cea din urmă fază existând doar în cazul în care terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile care îi revin potrivit legii.

50. Obiectul popririi este stabilit prin dispozițiile art. 781 din Codul de procedură civilă: "(1) Sunt supuse urmării silite prin poprire sumele de bani, titlurile de valoare sau alte bunuri mobile corporale urmăribile datorate debitorului ori deținute în numele său de o a treia persoană sau pe care acesta din urmă i le va datora în viitor, în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, în condițiile art. 733 alin. (1), pot fi poprite și bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele său.

(2) În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmării silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât și încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute de art. 729, dacă este cazul.

(3) Poprirea se poate înființa și asupra sumelor sau bunurilor mobile corporale pe care creditorul le datorează debitorului, dacă ambele creanțe sunt certe și lichide.

(4) Se va putea popri și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

(5) Nu sunt supuse executării silite prin poprire:

a) sumele care sunt destinate unei afecțiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de drept de dispoziție;

b) sumele reprezentând credite nerambursabile ori finanțări primite de la instituții sau organizații naționale și internaționale pentru derularea unor programe ori proiecte;

c) sumele eferente plății drepturilor salariale viitoare, pe o perioadă de 3 luni de la data înființării popririi. Atunci când asupra aceluiași cont sunt înființate mai multe popriri, termenul de 3 luni în care se pot efectua plăți aferente drepturilor salariale viitoare se calculează o singură dată de la momentul înființării primei popriri."

51. Pe de altă parte, în contextul problemei de drept soluționate diferit de instanțele judecătorești, prezintă relevanță și dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la

suspendarea executării, incident procedural ce este reglementat de prevederile art. 701 din Codul de procedură civilă: "(1) Executarea silită se suspendă în cazurile în care aceasta este prevăzută de lege ori a fost dispusă de instanță.

(2) Executarea se suspendă și la cererea creditorului urmăritor de către executorul judecătoresc.

(3) Pe perioada suspendării executării, actele de executare efectuate anterior, măsurile de executare dispuse de instanța de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor și conturilor bancare, rămân în ființă, în afară de cazul în care prin lege sau prin hotărâre judecătorească se dispune altfel.

(4) Actele de executare efectuate în ziua soluționării cererii având ca obiect suspendarea, fie și provizorie, a executării silite sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de suspendare și a contestației la executare.

(5) După încetarea suspendării, executorul, la cererea părții interesate, va dispune continuarea executării, în măsura în care actele de executare sau executarea silită însăși nu au fost desființate de instanța de judecată ori acestea nu au încetat prin efectul legii."

52. Înființarea popririi constituie obiectul de reglementare al art. 783 din Codul de procedură civilă: "(1) Poprirea se înființează fără somație, în baza încheierii de încuviințare a executării, prin adresă în care se va preciza și titlul executoriu în temeiul căruia s-a înființat poprirea, ce va fi comunicată celei de-a treia persoane arătate la art. 781 alin. (1), împreună cu încheierea de încuviințare a executării sau un certificat privind soluția pronunțată în dosar. Despre măsura luată va fi înștiințat și debitorul, căruia i se va comunica, în copie, adresa de înființare a popririi, la care se vor atașa și copii certificate de pe încheierea de încuviințare a executării sau de pe certificatul privind soluția pronunțată în dosar, și titlul executoriu, în cazul în care acestea din urmă nu i-au fost anterior comunicate.

(2) În adresa de înființare a popririi i se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit. (...)"

53. Din observarea problemei de drept care a generat practică neunitară reiese că aceasta privește situația particulară a popririi bancare, specie a popririi care, în economia Codului de procedură civilă, se bucură de unele reglementări speciale, aplicabile prioritar și care se completează cu cele generale de reglementare a popririi; cu titlu de norme speciale pentru poprirea bancară executorie pot fi menționate dispozițiile art. 781 alin. (2), art. 782 alin. (2), art. 783 alin. (4) și (5), art. 784 alin. (7) și (8) etc. din Codul de procedură civilă, iar pentru poprirea bancară asigurătorie - prevederile art. 971 alin. (2).

54. Premisele problemei de drept analizate constau în existența unei proceduri de executare silită prin poprire bancară declanșată în condițiile legii - la cererea creditorului de către un executor judecătoresc competent [art. 782 alin. (1) din Codul de procedură civilă], urmată de măsura suspendării provizorii a executării silite dispusă de instanța de executare potrivit dispozițiilor art. 719 alin. (7) din Codul de procedură civilă sau, după caz, măsura suspendării executării silite până la soluționarea contestației la executare, în condițiile alin. (1) al aceluiași articol.

55. În acest context, instanțele au fost sesizate - fie pe cale principală, fie pe cale incidentală - cu chestiunea stabilirii și lămuririi întinderii efectelor măsurii suspendării executării silite cu referire la conduita legală sau obligațiile terțului poprit (instituție de credit), respectiv dacă acesta are obligația de a proceda în continuare la indisponibilizarea sumelor ce alimentează contul debitorului poprit prin executarea unor creanțe cu scadențe succesive, devenite exigibile după data suspendării, ori a unor încasări viitoare, respectiv creanțe a căror condiție suspensivă ori termen suspensiv s-a împlinit în cursul suspendării executării, în ambele situații, în baza

unor raporturi juridice preexistente momentului înființării popririi între debitorul poprit și debitorul său.

56. Vocația acestor încasări viitoare de a face obiectul urmăririi silite prin poprire este expres reglementată de art. 781 alin. (2) din Codul de procedură civilă, text care prevede că: "În cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât și încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute de art. 729, dacă este cazul."

57. În plus, art. 784 alin. (2) din Codul de procedură civilă stabilește astfel: "Când se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor."

58. Mai mult decât atât, art. 781 alin. (4) din Codul de procedură civilă se referă la posibilitatea instituirii popririi și a creanțelor cu termen sau sub condiție, caz în care legiuitorul stabilește fără echivoc că poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției.

59. Prin urmare, în categoria încasărilor viitoare intră nu numai sumele cu scadențe succesive (creanțele cu executare succesivă, în baza unor raporturi juridice preexistente înființării popririi) care au devenit exigibile după înființarea popririi, ci și creanțele născute anterior înființării popririi, afectate de modalități - condiție suspensivă ori, după caz, termen suspensiv.

60. În privința obligațiilor afectate de o condiție suspensivă, concluzia anterioară decurge din coroborarea interpretării art. 1.400 cu art. 1.407 alin. (1) din Codul civil.

61. Art. 1.400 din Codul civil prevede: "Condiția este suspensivă atunci când de îndeplinirea sa depinde eficacitatea obligației", în timp ce art. 1.407 din Codul civil stabilește regula caracterului retroactiv al îndeplinirii condiției, respectiv din momentul încheierii contractului.

62. În ceea ce privește termenul suspensiv, concluzia se susține prin trimiterea la dispozițiile art. 1.412 alin. (1) din Codul civil: "Termenul este suspensiv atunci când, până la împlinirea lui, este amânată scadența obligației."

63. Referitor la prima etapă a popririi bancare sunt aplicabile dispozițiile art. 784 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă - de la momentul comunicării adresei de înființare a popririi către terțul poprit sunt indisponibilizate toate sumele și bunurile poprite.

64. Această regulă nu comportă nicio dificultate de interpretare în ceea ce privește sumele ce constituie soldul creditor al contului debitorului poprit deschis la o instituție de credit, astfel încât indisponibilizarea acestui sold se produce instantaneu și, ca atare, terțul este ținut să procedeze în consecință în legătură cu sumele existente în contul debitorului, în limitele indicate în adresa de înființare a popririi [valoarea creanței, accesoriile și cheltuielile de executare, potrivit art. 784 alin. (6) coroborat cu art. 721 alin. (1) din Codul de procedură civilă].

65. Efectul indisponibilizării, cu referire la conduita terțului poprit, este descris în cuprinsul dispozițiilor art. 783 alin. (2) din Codul de procedură civilă și constă în interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit.

66. Sumele pe care terțul poprit i le va datora debitorului poprit reprezintă încasările viitoare în contul debitorului la care face referire art. 781 alin. (2) din Codul de procedură civilă, categorie în care se încadrează, astfel cum s-a arătat, și creanțele cu executare succesivă și a căror scadență sau exigibilitate se produce după comunicarea adresei de înființare a popririi, în sensul celor prevăzute de art. 784 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

67. Totodată, trebuie precizat că această indisponibilizare care se întinde și asupra creanțelor cu exigibilitate în viitor - după momentul comunicării adresei de înființare a popririi - are ca rațiune imediată celeritatea și simplificarea procedurii de executare silită prin poprire, întrucât, în acest fel, executorul judecătoresc nu va fi obligat să emită câte o adresă de înființare a popririi

pentru fiecare perioadă ulterioară în care creanțele au devenit exigibile și alimentează contul debitorului poprit.

68. Împrejurarea că terțul poprit (instituția de credit) este debitor al debitorului poprit decurge din efectele contului bancar curent și ale depozitului bancar, existența a două raporturi juridice distincte, preexistente înființării popririi, de la creditor la debitor, fiind de esența acestei proceduri de executare silită.

69. Astfel, art. 2.184 din Codul civil, denumit "Dreptul de a dispune de soldul creditor", prevede: "În cazul în care depozitul bancar, creditul sau orice altă operațiune bancară se realizează prin contul curent, titularul contului poate să dispună în orice moment de soldul creditor al contului, cu respectarea termenului de preaviz, dacă acesta a fost convenit de părți."

70. Iar art. 2.191 din Codul civil, referitor la depozitul de fonduri, stabilește astfel: "(1) Prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe. (...)"

71. Dacă în ceea ce privește soldul creditor al contului debitorului poprit efectul indisponibilizării acestor sume este unul instantaneu și concret - întrucât privește sume existente în cont - referitor la încasările viitoare, ulterioare momentului comunicării adresei de înființare a popririi (inclusiv cele provenind din creanțe cu executare succesivă a căror exigibilitate s-a produs după înființarea popririi), sume inexistente la momentul înființării popririi, acest efect de indisponibilizare se produce la momentul intrării în contul debitorului poprit a acestor sume, în temeiul aceleiași adrese de înființare a popririi, fiind un efect virtual sau abstract al aceluiași act procedural emis de executorul judecătoresc.

72. În cursul urmăririi silite prin poprire, în cauzele soluționate diferit de instanțele judecătorești, a intervenit incidentul suspendării executării silite fie provizorie, fie până la soluționarea contestației la executare, astfel încât s-a pus problema stabilirii regimului juridic al încasărilor viitoare în contul debitorului poprit, pe durata suspendării, fie pe calea unor cereri de lămurire a dispozitivului hotărârii judecătorești de suspendare provizorie, fie pe cale incidentală în cererile de validare a popririi, cerere ce poate fi promovată în temeiul art. 790 din Codul de procedură civilă, în cazul în care terțul poprit nu și-a îndeplinit obligațiile stipulate de art. 787 din Codul de procedură civilă.

73. Suspendarea urmăririi silite prin poprire, indiferent că este suspendare legală (prevăzută, de exemplu, de art. 689 din Codul de procedură civilă), judecătorească [dispusă de instanță în temeiul art. 719 - în acest caz, provizorie ori până la soluționarea contestației la executare - sau al art. 702 alin. (2) din Codul de procedură civilă] ori cea dispusă de executorul judecătoresc la cererea creditorului, așadar, voluntară [în temeiul art. 701 alin. (2) din Codul de procedură civilă], are ca efect principal sistarea sau oprirea temporară a procedurii de urmărire silită în stadiul în care se află, efectele suspendării executării neputând fi asimilate desființării popririi sau anulării actelor de executare efectuate până la momentul suspendării, întrucât acestea sunt chestiuni de fond ce nu pot fi soluționate decât în cadrul prevăzut de lege, anume pe calea contestației la executare, iar nu în procedura simplificată pe care o presupune soluționarea acestui incident procedural, chiar pentru cazul suspendării judecătorești; mai mult decât atât, suspendării executării nu i se pot recunoaște sau atașa și alte efecte decât cele expres prevăzute de lege.

74. Pentru lămurirea acestei chestiuni a efectelor suspendării urmăririi silite prin poprire cu privire la obligațiile terțului poprit (instituție de credit, în cazul popririi bancare) trebuie pornit de la conținutul dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, dar și de la observarea normei generale ce reglementează efectele suspendării executării silite - art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

75. Astfel, art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă prevede: "De la indisponibilizare și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel."

76. Iar art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă stabilește: "Pe perioada suspendării executării, actele de executare efectuate anterior, măsurile de executare dispuse de instanța de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor și conturilor bancare, rămân în ființă, în afară de cazul în care prin lege sau prin hotărâre judecătorească se dispune altfel."

77. Așadar, față de formularea clară a dispozițiilor art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă rezultă că pe durata suspendării executării actele de executare efectuate anterior, precum și măsurile de executare dispuse de instanța de executare sau de executor, inclusiv cele de indisponibilizare a bunurilor, veniturilor și conturilor bancare, își păstrează valabilitatea.

78. În contextul problemei de drept analizate se constată că, deși formularea "măsurile de executare dispuse de executor" ar fi fost suficientă pentru a se înțelege că poprirea bancară înființată de executorul judecătoresc în condițiile art. 783 din Codul de procedură civilă anterior suspendării rămâne în ființă, textul vine cu un plus de claritate și se adresează și terțului poprit, reglementând fără dubiu în sarcina sa obligația de menținere a indisponibilizării conturilor bancare, cea din urmă prevedere având eficiență în cazul în care terțului poprit i-a fost comunicată, anterior suspendării, adresa de înființare a popririi în condițiile art. 784 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă.

79. În contextul specific popririi, art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă se adresează terțului poprit, prin intermediul unei norme imperative, în sensul că stabilește în sarcina sa interdicția efectuării oricărei plăți sau operațiuni care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, interdicție care este operantă inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire și care subzistă de la data indisponibilizării și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu.

80. De vreme ce indisponibilizarea generată prin adresa de înființare a popririi, pentru terțul poprit, are întocmai semnificația dată de art. 783 alin. (2) din Codul de procedură civilă - interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit -, se poate constata că textul de la art. 784 alin. (1) teza a doua reprezintă o reiterare a interdicției anterioare, coroborate cu efectul general al măsurii suspendării executării silite prevăzut de art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

81. Această obligație a terțului poprit este în vigoare din momentul comunicării adresei de înființare a popririi și până la achitarea integrală a obligațiilor prevăzute în titlul executoriu - fie în condițiile art. 787 din Codul de procedură civilă, fie ca urmare a procedurii de validare a popririi, potrivit art. 790 și următoarele din Codul de procedură civilă -, și ea subzistă inclusiv în cazul în care în acest interval intervine măsura suspendării urmăririi silite prin poprire.

82. Prin urmare, din coroborarea celor două norme rezultă că, în cazul suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit (instituția de credit) are atât obligația de a menține măsura indisponibilizării conturilor bancare, cât și obligația de a nu efectua nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate, dacă legea nu prevede altfel.

83. Rezultă că pentru perioada dintre momentul comunicării adresei de înființare a popririi și suspendarea executării rămân indisponibilizate atât soldul creditor al contului debitorului poprit, cât și încasările ce au fost efectuate sau sumele ce au creditat contul debitorului poprit în intervalul cuprins între momentul înființării popririi și cel al suspendării executării, încasări care, în raport cu momentul înființării popririi, se aflau în ipostaza încasărilor viitoare și au

provenit din creanțe ale căror scadențe succesive, termen suspensiv sau condiție suspensivă s-au împlinit până la data suspendării executării.

84. Nu ar putea fi primită interpretarea potrivit căreia obligațiile terțului poprit, valabile pe durata suspendării executării, de a nu efectua nicio altă plată sau altă operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate până la momentul suspendării executării și cea de menținere a indisponibilizării nu ar privi și sumele ce au creditat contul debitorului poprit între intervalul înființării popririi și cel al suspendării urmăririi silite prin poprire bancară, având în vedere că indisponibilizarea se consumă succesiv, în temeiul aceleiași adrese de înființare a popririi, la data fiecărei alimentări a contului pe care debitorul îl are deschis la instituția de credit.

85. În ceea ce privește însă intervalul ulterior suspendării urmăririi silite prin poprire, dat fiind efectul esențial al oricărei suspendări de executare de a opri temporar executarea silită în stadiul în care se află, rezultă că nu se poate admite că executarea silită ar putea continua dintr-un anumit punct de vedere (indisponibilizarea de către terțul poprit și a încasărilor viitoare în contul debitorului poprit), iar din alt punct de vedere, că executarea este stopată - doar referitor la obligațiile stabilite de lege în sensul celor prevăzute de art. 787 din Codul de procedură civilă.

86. O astfel de scindare a obligațiilor terțului poprit nu este prevăzută de lege, astfel încât o atare distincție nu îi este permisă nici interpretului legii potrivit principiului *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*.

87. Mai mult decât atât, astfel cum s-a arătat, poprirea executorie reprezintă o formă de executare silită indirectă care, de regulă, constă în parcurgerea a două etape - înființarea popririi ori indisponibilizarea sumelor de bani, a titlurilor de valoare și a altor bunuri mobile incorporale în mâinile terțului poprit, debitor al datornicului urmărit, și în obligarea acestuia de a plăti direct creditorului urmărit ceea ce datorează creditorului său (debitorul urmărit); în cazul în care terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile stabilite de lege, poprirea poate parcurge și etapa de validare a popririi.

88. Atât indisponibilizarea sumelor ce alimentează contul debitorului poprit, ce reprezintă consecința directă și imediată a emiterii adresei de înființare a popririi de către executorul judecătoresc, cât și obligațiile ulterioare ale terțului poprit fac parte integrantă din procedura de executare silită indirectă prin poprire și, în consecință, ele reprezintă acte de executare silită.

89. Prin urmare, în absența unor dispoziții legale exprese în acest sens, nu se pot recunoaște efecte parțiale ale măsurii suspendării urmăririi silite prin poprire, contrare celor prevăzute de art. 701 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

90. Totodată, se poate observa că legiuitorul însuși în art. 701 alin. (4) din Codul de procedură civilă a stabilit în mod neechivoc: "Actele de executare efectuate în ziua soluționării cererii având ca obiect suspendarea, fie și provizorie, a executării silite sunt desființate de drept prin efectul admiterii cererii de suspendare și a contestației la executare."

91. Prin urmare, nu doar unele dintre actele de executare efectuate în ziua soluționării cererii având ca obiect suspendarea sunt desființate de drept, ci toate actele de executare au acest regim juridic; mai departe decurge și consecința că nu doar actele de executare efectuate în ziua acordării suspendării executării sunt desființate de drept, ci, a fortiori, și actele de executare efectuate ulterior acestei zile, dacă este cazul.

92. În plus, se poate constata că pentru a se da eficiență măsurii suspendării și pentru a se evita continuarea executării silite dincolo de acordarea suspendării, acte de executare care ar intra sub incidența desființării de drept prevăzute de art. 701 alin. (4) din Codul de procedură civilă, legiuitorul a stabilit în sarcina instanței de executare obligația de a comunica executorului judecătoresc din oficiu și de îndată încheierea prin care s-a dispus suspendarea executării silite prin dispozițiile art. 719 alin. (8) din Codul de procedură civilă.

93. Pe de altă parte, în cazul în care s-ar admite că indisponibilizarea sumelor ce sunt încasate de debitorul poprit în contul deschis la instituția de credit - terț poprit - ar continua și după

suspendarea executării, plata cauțiunii prevăzută de art. 719 alin. (2) din Codul de procedură civilă de către cel care solicită suspendarea ar deveni lipsită de rațiunea sa de substanță - acoperirea despăgubirilor la care contestatorul poate fi obligat pentru pagubele cauzate prin întârzierea executării, sens în care prevede art. 720 alin. (3) și (6), în mod evident suspendarea executării având, cel puțin, un efect dilatoriu pentru procedura executării silite.

94. În sfârșit, în sensul aceleiași interpretări sunt și dispozițiile art. 223 alin. (4) și (6), precum și cele ale art. 236 alin. (17) din Legea nr. 207/2015.

95. În materia executării creanțelor bugetare și fiscale legiuitorul a adoptat o soluție mai detaliată și extrem de clară cu privire la efectul suspendării executării silite prin poprirea bancară.

96. Astfel, potrivit textului art. 233 alin. (4) și (6): "(4) Suspendarea executării silite prin poprire bancară are ca efect încetarea indisponibilizării sumelor viitoare provenite din încasările zilnice în conturile în lei și în valută, începând cu data și ora comunicării către instituțiile de credit a adresei de suspendare a executării silite prin poprire. (...) (6) În cazul terților popriți, suspendarea executării silite are ca efect încetarea indisponibilizării sumelor datorate de aceștia debitorului, atât a celor prezente, cât și a celor viitoare, până la o nouă comunicare din partea organului de executare silită privind continuarea măsurilor de executare silită prin poprire."

97. Pe de altă parte, art. 236 alin. (17) din Legea nr. 207/2015 stabilește: "În cazul în care executarea silită este suspendată ori încetează, potrivit legii, organul de executare silită înștiințează de îndată, în scris, instituțiile de credit ori, după caz, terțul poprit pentru sistarea, temporară, totală sau parțială a indisponibilizării conturilor și reținerilor. (...)"

98. Mecanismul măsurii suspendării executării silite prin poprire trebuie să funcționeze în mod identic indiferent de calitatea creditorului, cu atât mai mult cu cât cele două proceduri de executare silită - de drept comun și fiscală - ar putea fi alăturate, date fiind prevederile art. 783 alin. (8) din Codul de procedură civilă: "După înființarea popririi, orice alt creditor al debitorului poprit va putea să poprească aceeași creanță până la eliberarea sau distribuirea sumelor rezultate din poprire, cu respectarea dispozițiilor art. 787.", situație în care s-ar putea afla organul fiscal, prin intermediul executorului fiscal, pentru executarea unei creanțe bugetare ori fiscale.

99. Într-un astfel de caz s-ar putea ajunge ca un debitor urmărit pentru obligații bugetare ori fiscale sau, după caz, pentru obligații civile să beneficieze sau nu de suspendarea măsurilor de indisponibilizare a sumelor/încasărilor viitoare, în funcție de autoritatea care a dispus înființarea popririi și, respectiv, măsura suspendării (fie executorul fiscal - în procedura fiscală, fie instanța de executare sau executorul judecătoresc - în procedura de drept comun).

100. Mai mult decât atât, din soluția adoptată pentru procedura fiscală se poate deduce intenția neechivocă a legiuitorului cu privire la efectele măsurii suspendării executării silite - cu referire specială la efectul de sistare a indisponibilizării sumelor ce alimentează contul datornicului după dispunerea măsurii suspendării executării silite -, neputând fi identificată nicio rațiune viabilă pentru a se da o altă interpretare în procedura executării silite de drept comun prin poprire, chiar în absența unei reglementări în cuprinsul Codului de procedură civilă cu același standard de claritate a normei precum cel din procedura fiscală.

101. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 784 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, suspendarea urmăririi silite prin poprire bancară înlătură obligația terțului poprit de a indisponibiliza și încasările, în contul debitorului poprit, ulterioare suspendării.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 16 aprilie 2018.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
GABRIELA ELENA BOGASIU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu